Public Disclosure Authorized
Public Disclosure Authorized
Public Disclosure Authorized
Public Disclosure Authorized

TEN TREASURES of Tajikistan

Дах ганҷинаи Тоҷикистон
Десять сокровищ Таджикистана

COMMITTEE OF TOURISM DEVELOPMENT
UNDER THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TAJIKISTAN

WORLD BANK GROUP

© 2019 The World Bank
1818 H Street NW, Washington, DC 20433
Telephone: +1 (202) 473-1000
Internet: www.worldbank.org

ACKNOWLEDGMENTS
This brochure is a joint effort of the Tourism Development Committee of the Republic of Tajikistan and The World Bank Group's Finance, Innovation and Competitiveness team responsible for the Rural Economy Development Project (REDP) in Tajikistan. Sophie Ibbotson (Founder and Director of Maximum Exposure) contributed to the elaboration of the document. Pavel Lurje (Head of Central Asia Section, State Hermitage Museum of St. Petersburg) and Surat Toimastov (Pamir Adventure) kindly provided inputs and revisions. The brochure benefited from comments by the Tajikistan Country Management Unit and the External Communications Unit of The World Bank.

DISCLAIMER
This work is a product of The World Bank with external contributions. The findings, interpretations, and conclusions expressed in this work do not necessarily reflect the views of the World Bank, its Board of Executive Directors or the governments they represent. The World Bank does not guarantee the accuracy of the data included in this work. The boundaries, colors, denominations, and other information shown on any map in this work do not imply any judgment on the part of The World Bank concerning the legal status of any territory or the endorsement or acceptance of such boundaries.

RIGHTS AND PERMISSIONS
The material in this work is subject to copyright. Because The World Bank encourages dissemination of its knowledge, this work may be reproduced, in whole or in part, for noncommercial purposes as long as full attribution to this work is given.

Any queries on rights and licenses, including subsidiary rights, should be addressed to the Office of the Publisher, The World Bank, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; fax: +1 (202) 522-2422; email: pubrights@worldbank.org

© 2019 Бонки ҷаҳонӣ
1818 H Street NW, Washington, DC 20433
Телефон: +1 (202) 473-1000
Интернет: www.worldbank.org

СИПОСГУЗОРӢ
Маҷмуаи мазкур маҳсули кори муштараки Кумитаи рушди сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Гуруҳи Бонки ҷаҳонӣ оид ба масъалаҳои молиявӣ, инноватсия ва рақобатпазирӣ, ки якҷо бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон масъули амалисозии Лоиҳаи рушди иқтисоди деҳот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аст, мебошад. Софӣ Ибботсон (бунёдгузор ва директори ширкати "Maximum Exposure") дар таҳияи ҳуҷҷати мазкур саҳм гирифтааст. Павел Луре (роҳбари Бахши Осиёи Марказӣ, Осорхонаи давлатии Эрмитажи Санкт-Петербург) ва Сурат Тоймастов ("Помир Эдвенчер") бо муҳтавои ҳуҷҷати мазкур шинос шуданд ва назари худро баён карданд. Инчунин шарҳҳо аз Дафтари Бонки Ҷаҳонӣ дар Душанбе ва Раёсати робита бо ҷомеаи Бонки Ҷаҳонӣ гирифта шуданд.

ОЗОД БУДАН АЗ МАСЪУЛИЯТ
Ин мачмуа маҳсули хамкории Бонки ҷаҳонӣ бо ниходхои Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Бозёфтҳо, тавзеҳот ва хулосаҳо, ки дар ин нашрия баён шудаанд, ба таври ҳатмӣ нуқтаи назари Бонки ҷаҳонӣ ё Шӯрои директорони иҷроии Бонки ҷаҳонӣ ё ҳукуматҳоеро, ки онҳо намояндагӣ мекунанд, инъикос намекунанд. Бонки ҷаҳонӣ саҳеҳӣ ва дурустии маълумоти дар ин кор дарҷшударо кафолат намедиҳад. Сарҳадҳо, рангҳо, номҳо ва маълумоти дигари нишондодашуда дар ягон харита ба маънои қазоват аз ҷониби Бонки ҷаҳонӣ оид ба мақоми ҳуқуқии ягон қаламрав ё тасдиқ ва қабули чунин сарҳадҳо нест.

ҲУҚУҚҲО ВА ИҶОЗАТНОМАҲО
Маводҳо дар ин кор дорои ҳуқуқи муаллиф мебошанд. Азбаски Бонки ҷаҳонӣ паҳншавии донишҳои худро ташвиқ мекунад, ин кор мумкин аст пурра ё қисман бо мақсадҳои ғайритиҷоратратӣ аз нав истифода шавад, ба шарте, ки ба он истинод дода шавад.

Ҳар гуна дархост дар мавриди ҳуқуқҳо ва иҷозатномаҳо, аз ҷумла ҳуқуқи муаллифии дувумӣ бояд фиристода шавад ба дафтари ношир, ба нишонии зерин: The World Bank, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; fax: +1 (202) 522-2422; email: pubrights@worldbank.org

© 2019 Всемирный банк
1818 H Street NW, Washington, DC 20433
Телефон: +1 (202) 473-1000
Интернет: www.worldbank.org

БЛАГОДАРНОСТЬ
Данная брошюра является результатом сотрудничества Комитета по развитию туризма при Правительстве Республики Таджикистан и Глобальной Практики Группы Всемирного банка по финансам, инновациям и конкурентоспособности, которая совместно с Правительством Республики Таджикистан осуществляет Проект развития сельской экономики в Республике Таджикистан (ПРСЭТ). Софи Ибботсон, (основатель и директор компании "Maximum Exposure") внесла свой вклад в разработку данного документа. Павел Лурье (Заведующий сектором Средней Азии отдела Востока Государственного Музея "Эрмитаж") и Сурат Тоймастов ("Pamir Adventure") внесли исправления и ряд уточнений в данную брошюру. Также комментарии были получены от Представительства Всемирного банка в Душанбе и отдела по связям с общественностью Всемирного банка.

УВЕДОМЛЕНИЕ
Данная брошюра представляет собой результат сотрудничества Всемирного банка с партнерскими организациями в Республике Таджикистан. Выводы, толкования и заключения, изложенные в данной публикации, не обязательно отражают точку зрения Всемирного банка или Совета Исполнительных Директоров Всемирного банка или правительств, которые они представляют. Всемирный банк не гарантирует точности данных, содержащихся в настоящем документе. Использование в картах, приведенных в настоящем документе, границ, цветов, обозначений и другой информации, не означает вынесения каких-либо суждений со стороны Всемирного банка о юридическом статусе любой территории, утверждение таких границ или согласия с ними.

ПРАВА И ЛИЦЕНЗИИ
Содержание настоящего документа защищено авторским правом. В связи с тем, что Всемирный банк приветствует распространение имеющихся у него знаний, настоящий документ может быть воспроизведен полностью или частично в некоммерческих целях при условии ссылки на него.

Любые вопросы, касающиеся прав и разрешений, в том числе производственных авторских прав, направляйте в офис издателя: The World Bank, 1818 H Street NW, Washington, DC 20433, USA; fax: +1 (202) 522-2422; email: pubrights@worldbank.org

Opposite: Haftkul (Tourism Development Committee)

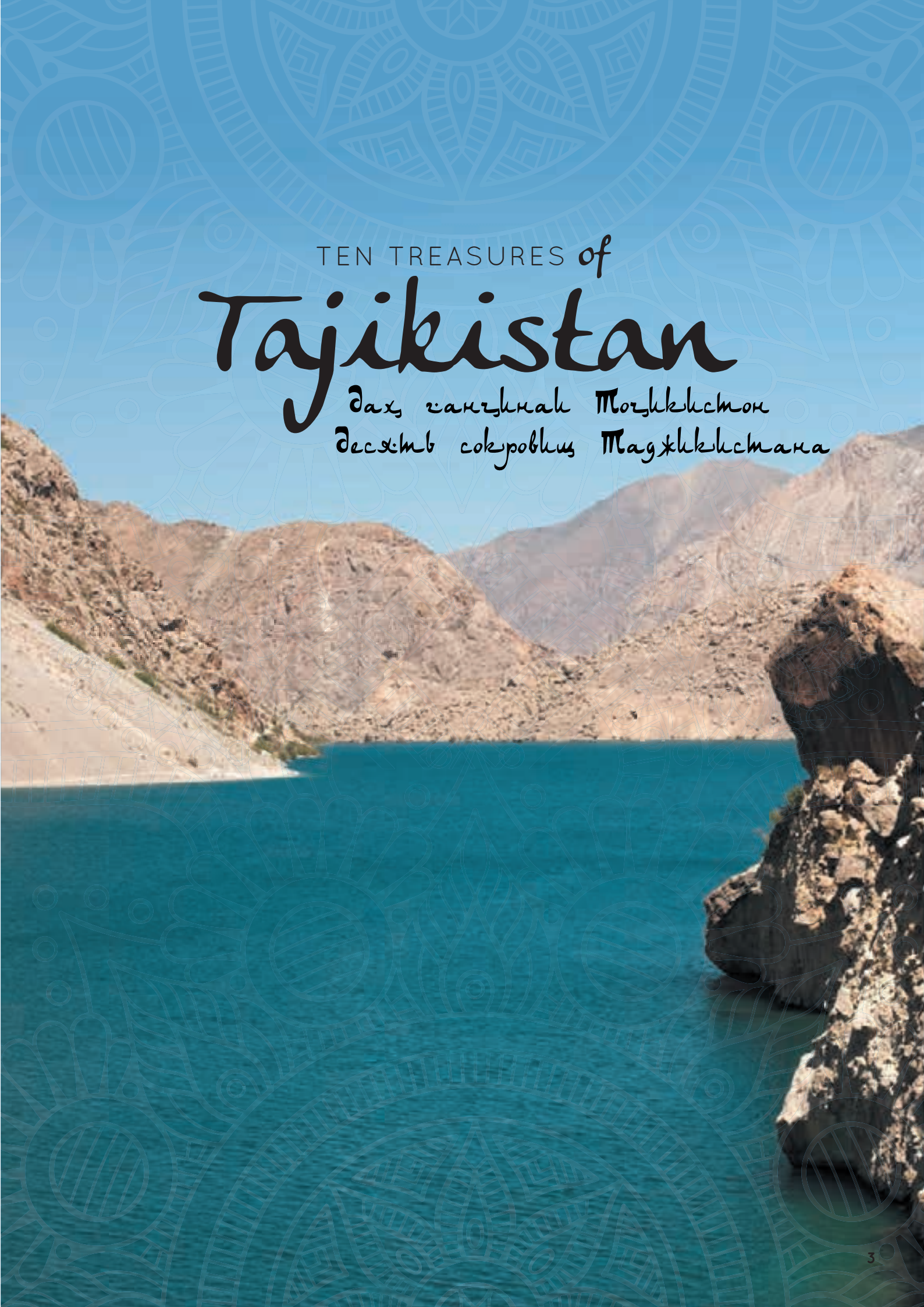

TEN TREASURES of Tajikistan

Дах ганҷинаи Тоҷикистон

Десять сокровищ Таджикистана

INTRODUCING TEN TREASURES OF TAJIKISTAN

Tajikistan has an extraordinary natural landscape. Jagged peaks rise up above steep valleys carved by glacier and snow fed rivers and are punctuated by natural springs. Wherever you travel, the mountainous backdrop is always there, as wild as it is beautiful. Tajikistan is Mother Nature's adventure playground.

But for every natural wonder that Tajikistan offers, there is a manmade one as well. The area covering current Tajikistan has been at the crossroads of civilizations and as part of the Silk Road has had great strategic importance over time. In this region, wealthy cities have flourished throughout history and impressive fortresses have guarded local people from attacks.

Many of the jewels of the ancient and medieval worlds have survived here. Two of them have been recognized by UNESCO on account of their significance to world heritage. They all enthrall visitors with their rich history.

In this booklet, we invite you to discover ten of Tajikistan's greatest treasures, and through them get to know this country better.

ШИНОСОЙ БО ДАҲ ГАНҶИ ТОҶИКИСТОН

Тоҷикистон бо манзараҳои табиии шигифтангези худ дар тамоми ҷаҳон машҳур аст. Қуллаҳои дандонадори куҳҳои кишвар аз дараҳои шебдори бо рӯдҳо ва чашмаҳои табий нақшу нигоршуда, болотар қомат афрохтаанд. Ба ҳар ҷое, ки кас сайру саёҳат накунад, пасманзари боҳашамат ва дилфиреби куҳҳои сарбафалак ҳамеша гардишгарро ҳамроҳӣ мекунад. Тоҷикистон майдони табий барои саёҳати ғанӣ аз саргузаштҳои пурмоҷарост.

Тоҷикистон натанҳо гуногунрангии беназири табий, балки мероси бузурги фарҳангиро низ пешниҳод мекунад. Ҳудуди имрӯзаи Тоҷикистон дар чорроҳаи тамаддунҳо қарор дошт ва ҳамчун ҷузъи Роҳи абрешим, дар муддати тӯлонӣ аҳамияти бузурги стратегӣ дошт. Дар ин минтақа, шаҳрҳои бузург рушд меёфтанд, қалъаҳои боҳашамат аҳолии маҳаллиро дар тӯли таърих аз ҳуҷуми душман муҳофизат мекарданд.

Бисёре аз ин дурдонаҳои ҷаҳони бостонӣ ва асрҳои миёна нигоҳ дошта шудаанд. Бинобар доштани аҳамият ҳамчун ёдгории мероси ҷаҳонӣ ду ганҷи аз онҳо аз ҷониби ЮНЕСКО эътироф шудаанд. Ҳамаи онҳо сайёҳонро бо таърихи ғании худ мафтун мекунанд.

Дар ин китобча, мо шуморо ба кашфи даҳ ганҷи бузургтарини Тоҷикистон барои худ ва тавассути онҳо ба шинохти беҳтари ин кишвар даъват мекунем.

ПРЕДСТАВЛЯЕМ ДЕСЯТЬ СОКРОВИЩ ТАДЖИКИСТАНА

Таджикистан - страна с необыкновенным природным ландшафтом. Игольчатые вершины возвышаются над глубокими ущельями, вечными ледниками и бурными реками, пересекающимися с природными источниками. Куда бы вы не поехали, вас всегда сопровождает горный пейзаж, дикий и одновременно прекрасный. Таджикистан - центр туристического притяжения, созданный самой Природой.

Таджикистан манит к себе не только уникальным природным разнообразием, но и великим культурным наследием. Территория, охватывающая нынешний Таджикистан, находилась на перекрестке цивилизаций и как часть Шелкового пути, в течение длительного периода времени, имела большое стратегическое значение. Богатые города процветали, а внушительные крепости защищали местных жителей от нападений.

Многие из этих жемчужин древнего и средневекового миров сохранились по сей день. Два памятника были признаны ЮНЕСКО объектами Всемирного наследия. Они до сих пор зачаровывают посетителей своей богатой историей.

Этот буклет поможет вам открыть для себя десять величайших сокровищ Таджикистана и поможет Вам познакомиться с этой страной поближе.

Aerial view of the Tajik National Park (Tourism Development Committee)

CONTENTS/МУНДАРИЧА/СОДЕРЖАНИЕ

1 SARAZM
Саразм
Саразм 6

2 ANCIENT PENJIKENT
Панҷакенти қадим
Древний Пенджикент 8

3 HAFTKUL VALLEY
Мавзеи Ҳафткӯл
Долина Хафткуль 12

4 HISOR FORTRESS
Қалъаи Ҳисор
Гиссарская крепость 16

5 AJINA TEPPA
Аҷинатеппа
Аджинатеппа 18

6 HULBUK FORTRESS
Қалъаи Ҳулбук
Крепость Хулбук 20

7 CASTLE KARON
Қалъаи Карон
Крепость Карон 24

8 TAJIK NATIONAL PARK
Боғи миллии Тоҷикистон
Таджикский национальный парк 28

9 GARMCHASHMA
Гармчашма
Гармчашма 32

10 YAMCHUN FORTRESS
Қалъаи Ямчун
Крепость Ямчун 34

1 SARAZM

The Princess of Sarazm lived in the Zaravshan Valley some 5,000 years ago. She was a wealthy member of a complex Early Bronze Age society, the remains of which had been forgotten and largely undisturbed until they were excavated by archeologists in 1976. The remains of the princess were exhumed only in 1980.

Sarazm is recognised by UNESCO as a World Heritage Site because it was the physical and cultural meeting point of settled agriculturalists and the nomads of the Eurasian steppe. The people who lived here had a sophisticated understanding of metallurgy, and traded semi-precious stones, shells, wool, copper, and tin with communities as far away as the Arabian Sea. Sarazm was the first settlement in Central Asia to have such extensive trading connections and such a vibrant cultural exchange.

The original settlement at Sarazm covered approximately 130 hectares, and the earthen mounds and depressions you see today correspond with urban structures, burial sites, and water reservoirs. Only a fraction of the total area has been excavated, so there is plenty more to discover below the ground. You may well meet one of the archeologists during your visit and be able to talk to them about the latest status of the dig. One thing they are still trying to establish is why Sarazm was abandoned. Were the inhabitants attacked, was there an epidemic, or did they migrate for other reasons?

Visiting Sarazm is a reminder of the long human history of Tajikistan, and the country's far reaching economic and cultural connections. Come here to walk amongst the ruins and the ghosts of the past, then pay your respects to the Princess of Sarazm herself in the National Museum of Antiquities in Dushanbe.

The 5,000 year old ruins of Sarazm (Eleanor Dalgleish)

Surviving mud brick walls (Kalpak Travel)

Princess of Sarazm in the National Museum of Antiquities (Maximum Exposure)

Саразм

Маликаи Саразм дар водии Зарафшон тақрибан 5 ҳазор сол пеш умр ба сар бурдааст. Ӯ як шахси сарватманди ҷамъияти мураккаби давраи ибтидои Асри биринҷӣ будааст, ки бозмондаҳои он дар фаромӯшӣ ва норасида боқӣ монда, танҳо соли 1976 аз ҷониби бостоншиносон аз хок бароварда шуданд. Боқимондаҳои ҷасади малика танҳо соли 1980 аз хок гирифта шуданд.

Саразм ҳамчун ёдгории мероси ҷаҳонӣ аз ҷониби ЮНЕСКО эътироф шудааст, зеро он макони бархурди ҷисмонӣ ва фарҳангии аҳолии бумӣ ва кӯчиёни дашти Авруосиё маҳсуб меёфт. Мардуме, ки дар ин ҷо сукунат доштанд фаҳмиши амиқи оҳангудозиро дошта, сангҳои нимқимат, садаф, пашм, мис ва қалъагиро бо мардуми дигар то баҳри Араб савдо мекарданд. Саразм аввалин шаҳрест дар Осиёи Марказӣ, ки дорои робитаҳои васеи тиҷоратӣ ва чунин табодули фаъоли фарҳангӣ буд.

Ҳудуди шаҳри аслии Саразм тақрибан 130 гектар заминро ишғол мекард ва теппаву хамгаштҳое, ки имрӯз мебинед бо макони иоратҳои шаҳрӣ, мавзеъҳои гӯронидан ва обанборҳо мувофиқ меоянд. Танҳо қисми ҳудуди умумӣ кофта шудааст, аз ин рӯ дар зери хок метавон чизҳои зиёдеро пайдо намуд. Эҳтимол аст, ки дар давоми ташрифи худ бо ягон бостоншинос вохӯред ва дар бораи рафти корҳои кофтуковӣ маълумоти охирин ба даст ored. Саволе, ки онҳо ҳанӯз кӯшиш мекунанд ба он ҷавоб пайдо намоянд сабаби тарк намудани Саразм аз ҷониби аҳолии он мебошад. Оё ба сокинони шаҳр душманон ҳуҷум намуданд, ё ягон эпидемия сар зад, ё онҳо бо сабабҳои дигар аз шаҳр рафтанд?

Боздид аз Саразм ёдовариест аз таърихи куҳани инсоният дар Тоҷикистон ва алоқаҳои васеи иқтисодӣ ва фарҳангии кишвар. Барои сайру гашт дар байни вайронаҳо ва шабаҳҳои гузашта ба мавзеи мазкур оед ва худи Маликаи Саразмро дар Осорхонаи миллии бостонии Тоҷикистон дар ш. Душанбе зиёрат намоед.

Саразм

Принцесса Саразма жила в Зеравшанской долине около 5000 лет назад. Она принадлежала к состоятельному сословию общества, проживавшего в долине в начале бронзового века. Остатки этой забытой цивилизации были обнаружены практически нетронутыми в ходе археологических раскопок в 1976 году, а останки принцессы были обнаружены только в 1980 году.

Саразм признан ЮНЕСКО объектом Всемирного наследия, потому что здесь пересеклись пути землепашцев-поселенцев и кочевников евразийской степи. Люди, населявшие эти места, занимались металлургией и торговали полудрагоценными камнями, ракушками, шерстью, медью и оловом на территориях, доходивших до Аравийского моря. Саразм был первым поселением в Центральной Азии, у которого были такие обширные торговые связи и такой активный культурный обмен.

Первоначальное поселение города Саразм занимало приблизительно 130 га, а земляные возвышенности и впадины, которые вы видите сегодня, хранят под собою городские сооружения, места захоронений и водохранилища. Сейчас раскопана только небольшая часть общей площади Саразма, так что под землей еще остается много загадок. Вы можете встретить археологов, занимающихся раскопками в Саразме, и услышать от них много интересного. Например, один вопрос, на который археологи до сих пор не могут найти ответа – почему же жители города покинули Саразм? Явилось ли причиной нападение, эпидемия или что-то еще?

Посетив Саразм, вы сможете погрузиться в богатую историю Таджикистана и узнать о масштабных экономических и культурных связях страны. Приезжайте сюда, чтобы прогуляться среди руин и призраков прошлого, а затем отдайте дань уважения принцессе Саразма в Национальном музее древностей Таджикистана, в городе Душанбе.

2 ANCIENT PENJIKENT

If you had come to Penjikent in the 5th century AD, you would have found an impregnable hilltop fortress overlooking the Zeravshan River.

The surrounding town was a highly active trading post along one of the branches of the Silk Road with a substantial and cosmopolitan population which adhered to Zoroastrianism, Buddhism and even Christianity. The lives of the inhabitants were told in vividly painted frescoes, which have been carefully excavated by archeologists. The frescoes in the Blue Hall were so vast that at the time of excavation only the State Hermitage Museum in Saint Petersburg was deemed to have the space required to properly conserve and display them. However, if you are in Penjkent you can see a sample of the frescoes in the Rudaki Museum or enjoy larger views in Dushanbe at the National Museum or at the National Museum of Antiquities.

Penjikent is historically significant because it was captured and partially burnt in 722 AD. It was re-inhabited 15 years later before being suddenly abandoned around 770 AD due the Arab invasions. The inhabitants abandoned the town, leaving behind their homes, multi-storey public buildings, places of worship, and necropolis. The building materials weren't reused for later structures, and nothing was built on top. This meant that, when archeologists began excavations in Penjikent in 1946, they found the site uniquely well-preserved. The historical and cultural importance of Penjikent is such that it has been included in UNESCO's tentative list for World Heritage Sites, as one of the Silk Road Sites of Tajikistan.

You can still walk the streets of ancient Penjikent today, getting a sense of the town's layout and the lifestyles of the people who lived here 1,500 years ago. There is a tiny museum on site, but a far greater collection of archeological finds - including superb frescoes, ossuaries, altarpieces, and domestic goods - can be found at the Rudaki Museum in modern Penjikent or at the museums in Dushanbe and Saint Petersburg.

Панҷакенти бостонӣ

Агар шумо дар асри 5-ум пеш аз мелод аз Панҷакент боздид менамудед, шумо қаълаи касногузарро дар баландии теппа дар муқобили рӯдхонаи Зарафшон пайдо мекардед.

Шаҳри атрофи он фаъол буд ва дар яке аз шохаҳои Роҳи бузурги абрешим савдои фаъол дошт ва дорои аҳолии назаррас ва космополитикӣ буд, ки ба дини зардуштӣ, буддизм ва ҳатто насронӣ пайравӣ мекард. Қиссаҳои зиндагии сокинон дар нақшҳои рангоранг инкъикоси худро ёфтаанд, ки онҳо аз ҷониби бостоншиносон дар Панҷакент бо эҳтиёт аз хок бароварда шудаанд. Шумораи нақшҳо дар Толори кабуд ба дараҷае зиёд буд, ки бостоншиносон ба хулосае омаданд, ки танҳо дар осорхонаи Эрмитажи Санкт- Петербург таҷриба ва ҷой барои нигоҳдории муносиб ва намоиши онҳо мавҷуд аст. Вале, агар Шумо дар Панҷакент бошед, нақшҳои ҳаҷмаш хурдтар дар осорхонаи ба номи Рӯдакии Панҷакент ба намоиш гузошташударо метавонед дидан намоед.

Шаҳри Панҷакент аз нуқтаи назари таърих дорои аҳамияти бузург мебошад, зеро дар соли 772 мелодӣ забт ва қисман сӯзонида шуд. 15 сол баъд аз он аҳолӣ ба шаҳр бозгашт ва тақрибан дар соли 770 милодӣ аз сабаби ҳамлаи араб сокинони он ногаҳон шарҳро тарк карданд. Мардуме, ки дар он сукунат доштанд манзили худ, биноҳои бисёрошёнаи ҷамъиятӣ, ибодатгоҳ ва оромгоҳҳоро гузошта, аз шаҳр баромада рафтанд. Масолеҳи сохтмонӣ барои иншооти минбаъда дубора истифода нашуд ва дар болои он иморатҳо ягон чиз бунёд нагардид. Вақте ки бостоншиносон корҳои тахқиқотиро соли 1946 дар Панҷакент оғоз карданд онҳо маълум намуданд, ки мавзеи шаҳри бостонӣ хуб нигоҳ дошта шудааст. Шаҳри Панҷакент чунон аҳамияти таърихӣ ва фарҳангиро дорост, ки он ба феҳристи пешакии ёдгориҳои мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО ҳамчун яке аз мавзеъҳои дар Роҳи бузурги абрешим қарордошта, дохил карда шуд.

Имрӯз ҳанӯз ҳам кас метавонад дар кӯчаҳои Панҷакенти бостонӣ сайру гашт намуда, дар бораи тарҳи шаҳр ва тарзи зиндагии аҳолии он 1500 сол пеш тасаввурот пайдо намояд. Дар худи мавзеи бостонӣ як осорхонаи хурде мавҷуд аст, аммо маҷмӯаи бузургтари бозёфтҳои археологӣ, аз ҷумла нақшҳои бошукуҳ, сағонаҳо, меҳробҳо ва ашёҳои хонагӣ, ки дар осорхонаи ба номи Рӯдакӣ дар Панҷакенти имруза ё дар осорхонахои шаҳри Душанбе ва дар осорхонаи Санкт-Петербург ба намоиш гузошта шудаанд, дидан намоед.

Finds from Penjikent in the Rudaki Museum (Stephen Lioy)

Ruins of Penjikent (Tourism Development Committee)

Panoramic view of Penjikent (Stephen Lioy)

Fresco in the National Museum of Antiquities (Maximum Exposure)

2 ANCIENT PENJIKENT

Ruins of Penjikent (Stephen Lioy)

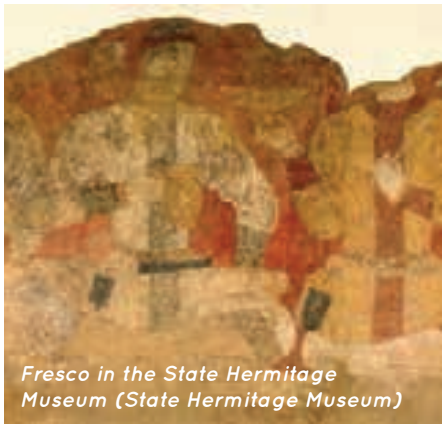

Fresco in the State Hermitage Museum (State Hermitage Museum)

Terracotta ossuary in the National Museum of Antiquities (Maximum Exposure)

Древний Пенджикент

Если бы вы посетили Пенджикент в V веке нашей эры, то увидели бы неприступную крепость на вершине горы с видом на долину реки Зеравшан.

Окружающий город, находившийся на одной из торговых ветвей Шелкового Пути, заселяли зароострийцы, буддисты и даже христиане. Истории жителей города отображены в ярких фресках с максимальной осторожностью извлеченных археологами. Фрески Голубого Зала оказались настолько масштабными, что только Государственный музей Эрмитаж, расположенный в Санкт-Петербурге, смог предоставить необходимое помещение для их хранения и экспозиции. Тем не менее, если Вы окажетесь в Пенджикенте, Вы сможете увидеть образцы фресок, хранящиеся в музее им. Рудаки, расположенном в современном Пенджикенте, или полюбоваться их более крупными видами в Национальном Музее, расположенном в Душанбе, или в Национальном Музее Древности.

Пенджикент является исторически значимым городом, так как он был внезапно разрушен арабскими захватчиками в VIII веке. Жители покинули город, оставив свои дома, многоэтажные общественные здания, молельни и некрополь. Так как строительные материалы этих построек больше никогда не использовались, а другие города на месте Пенджикента не возводились, археологам удалось в ходе раскопок, начатых в 1946 году, обнаружить город в уникальном по сохранности состоянии. Историческое и культурное значение Пенджикента настолько велико, что город был включен в предварительный список памятников ЮНЕСКО как один из объектов Шелкового Пути в Таджикистане. У Вас и сегодня есть возможность прогуляться по улицам старинного Пенджикента и познакомиться с очертаниями города и жизненным укладом его обитателей, проживавших в Пенджикенте 1500 лет назад. Вы можете посетить небольшой музей прямо в городе, но гораздо большие коллекции археологических находок, включая фрески, алтари, склепы и предметы домашней утвари, находятся в музее им. Рудаки в современном Пенджикенте, а также в музеях Душанбе и Санкт-Петербурга, о которых мы упоминали ранее.

Mud brick remains of Penjikent (Stephen Lioy)

3 HAFTKUL VALLEY

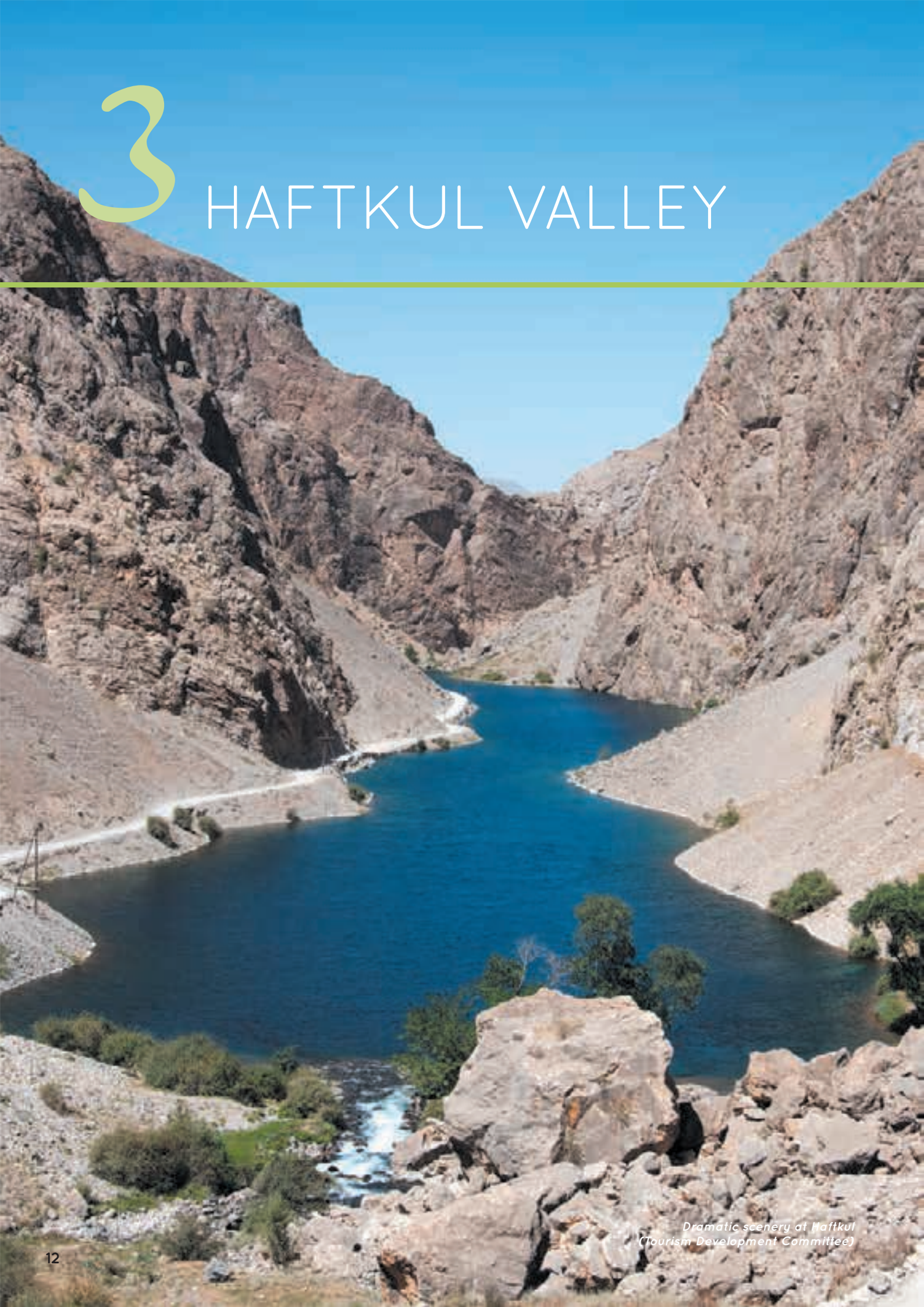

Dramatic scenery at Haftkul (Tourism Development Committee)

Hiking trails around Haftkul (Tourism Development Committee)

Young boy at Haftkul (Stephen Lioy)

Worldwide, seven is an auspicious number. But few people are luckier than those visiting Tajikistan's Fann Mountains, where the Haftkul - a chain of seven alpine lakes - beguile hikers and photographers alike with their dazzling water, the color of which changes from azure to aquamarine depending on the light.

The Fann Mountains offer trekking and mountain biking, and are relatively easily accessible from Dushanbe. The Haftkul - also known as the Seven Beauties of Shing - were formed by the thawing of long gone glaciers, and are still fed by melting snow from the surrounding mountain peaks. The first of the Haftkul lakes is at an altitude of 1,598m and you can drive there by 4x4. Each subsequent lake is higher and more remote, and the only way to make it to the final lake, Hazor Chashma, is on foot. It is well worth the effort, though: not only are the views breathtakingly beautiful, but locals say that those who reach it will also find true happiness!

Commit several days to exploring this treasure of Tajikistan, sleeping each night under canvas or enjoying the comfort and hospitality of a family-run homestay. This is an unforgettable way to experience rural life.

Мавзеи Ҳафткӯл

Дар саросари ҷаҳон ҳафт рақами оварандаи муваффақият ва хушбахтӣ ба ҳисоб меравад. Аммо нисбат ба онҳое, ки ба куҳҳои Фони Тоҷикистон ба сайру тамошо мераванд, ҳафт кӯли баландкуҳи ба ҳам пайваст бо оби мафтункунанда, ки ранги худро вобаста аз рӯшноӣ аз фирӯзагӣ то сабзу кабуд тағйир медиҳад, сайёҳон ва аксбардоронро ба ҳайрат оварда, мафтун мекунанд.

Куҳҳои Фон яке аз хатсайрҳои беҳтарини саёҳати пиёдагардӣ ва истифода аз дучархаҳои кӯҳиро дар Тоҷикистон пешкаши гардишгарон менамоянд ва дастрасии онҳо аз ш. Душанбе осонтар мебошад. Ҳафткӯл, ки инчунин бо номи Ҳафт зебосанами Шинг машҳур аст, дар натиҷаи обшавии пиряхҳои кайҳо аз байн рафта ба вуҷуд омада, ҳанӯз аз қуллаҳои барфпӯши куҳҳои гирду атроф бо об таъмин мегардад.

Аввалин кули Ҳафткӯл дар баландии 1,598 м аз сатҳи баҳр ҷойгир шудааст ва сайёҳон метавонанд ба онҷо бо мошини дорои чор чархи ҳаракаткунанда равон шаванд. Ҳар як кӯли навбатӣ дар сатҳи баландтар ва дуртар ҷойгир шудааст. Аммо, ягона роҳи расидан ба кӯли охирин – Ҳазор Чашма ин пиёда баромадан ба он ҷо мебошад. Бо вуҷуди ҳамаи мушкилиҳои роҳ он арзандаи тамошост: кӯли охирин на танҳо дорои манзараҳои дилфиреб аст, ба қавли аҳолии маҳаллӣ онҳое, ки то ба Ҳазор Чашма мерасанд хӯшбахтии ҳақиқиро низ пайдо мекунанд!

Якчанд рӯзи худро барои омӯхтани ин дурдонаи Тоҷикистон сарф намоед, дар хаймаҳо ҳар шабро паси сар кунед ё аз шароитҳои хуб ва меҳмоннавозии хонаводаи маҳаллӣ ҳаловат баред. Ин як роҳи хотирмони шиносӣ бо зиндагии деҳот маҳсуб меёбад.

Turquoise waters of Haftkul (Shuhrat Sadiev)

3 HAFTKUL VALLEY

Долина Хафткуль

Во всем мире цифру семь связывают с удачей и удача улыбнется тем, кто сможет увидеть все семь озер, расположенных в Фанских горах Таджикистана. Хафткуль – это цепь из семи высокогорных озер, которые зачаровывают туристов и фотографов своей волшебной водой, цвет которой меняется от лазурного до аквамаринового в зависимости от падающего света.

Некоторые из маршрутов, проложенных в Фанских горах, предоставляют уникальные возможности для походов и катания на горных велосипедах в Таджикистане. До этих мест легче добраться из Душанбе, чем из Памира. Долина Хафткуль, также известная как Семь Красавиц Шинга, образовалась в результате таяния давно исчезнувших ледников, а теперь ее наполняет талый снег, сходящий с окружающих горных вершин.

Первое из озер Хафткуль находится на высоте 1598 м, и вы сможете добраться до него на внедорожнике. Однако каждое следующее озеро находится все выше и дальше, и единственный способ добраться до последнего из озер, Хазорчашма, – только пешком. В любом случае, оно того стоит. Вы увидите не только замечательно красивые виды, но и, как говорят местные жители, обретёте настоящее счастье!

Запланируйте несколько дней на изучение этого сокровища Таджикистана, заночуйте в палатке или воспользуйтесь гостеприимством местных домашних гостиниц. Это - незабываемый способ окунуться в сельскую жизнь.

Homestays around Haftkul (Stephen Lioy)

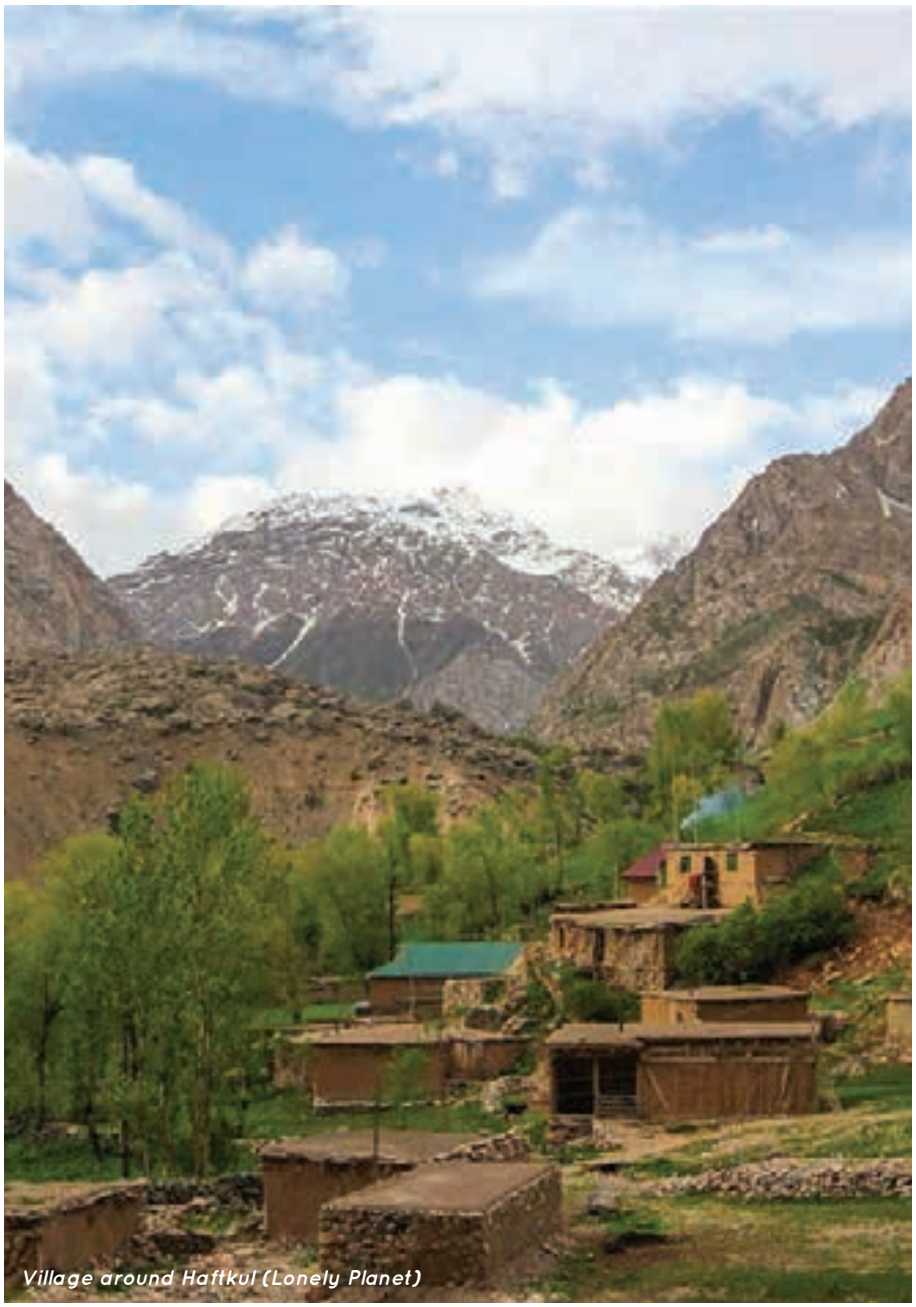

Village around Haftkul (Lonely Planet)

Donkey at Haftkul (Stephen Lioy)

4 HISOR FORTRESS

The towers of Hisor guard the Hisor Valley. Cyrus the Great, Alexander the Great, Genghis Khan and the Red Army have all wanted to rule over this important pass and the trade going through it. No fewer than 21 times, a fort has been built here and then destroyed. The structures which you see today date from the 14th to 20th centuries, and the main gateway - a formidable example of defensive architecture - stands on the footprint of its ancestors.

Hisor Fortress is now an open-air museum within the Hisor Historical and Cultural Reserve. The site covers some 86 hectares and includes the archaeological remains of settlements from the 3rd and 4th millennia BC, two early modern madrassas, a ruined caravanserai, and the mausoleum of Sufi preacher Mahdumi Azam. The reserve is on UNESCO's tentative list for recognition as a UNESCO World Heritage Site.

For the best views of the reserve, climb atop the front wall of the fort, looking down the road along which countless armies have come. You might also want to sit awhile in the shade of the mulberry tree. Local legend has it that Ali, son-in-law of the Prophet, fought against a magician here, and the tree bent before Ali's power.

Қалъаи Ҳисор

Манораҳои Ҳисор водии Ҳисорро муҳофизат мекунанд. Куруши Кабиру Искандари Мақдунӣ ва Чингизхону Артиши Сурх ҳама мехостанд ин гузаргоҳи муҳим ва масири тиҷоратро, ки тавассути он мегузашт, таҳти назорати худ қарор диҳанд. Дар ин мавзеъ, на камтар аз 21 бор қалъа бунёд гардида, баъдтар хароб карда шудааст. Иморатҳое, ки имрӯз шумо мебинед, дар давоми асрҳои аз XIV то XX қомат афрохтаанд ва дарвозаи асосии қалъа намунаи барҷастаи меъмории муҳофизатӣ маҳсуб ёфта, дар пояи дарвозаҳои қаблӣ бунёд шудааст.

Имрӯз Қалъаи Ҳисор дар ҳудуди мамнуъгоҳи таърихию фарҳангии Ҳисор ҳамчун осорхона дар ҳавои кушод амал мекунад. Мамнуъгоҳ ҳудуди тақрибан 86 гектарро фаро гирифта, ба он ёдгориҳои бостоншиносии шаҳрҳои қадимаи ҳазорсоҳаҳои 3-юм ва 4-уми пеш аз мелод, ду мадрасаи нав, корвонсарои харобгашта ва мақбараи суфӣ Махдуми Аъзам, дохил мешаванд. Мамнуъгоҳ дар феҳристи пешакии ЮНЕСКО барои эътирофшавӣ ҳамчун мавзеи ёдгории ҷаҳонӣ қарор дорад.

Барои дарёфти манзараи беҳтарини мамнуъгоҳ ба девори пеши қалъа бароед ва ба роҳе, ки аз он артишҳои бешумор гузаштаанд, назар афканед. Инчунин, шумо метавонед лаҳзае дар зери сояи дарахти тут нишинед. Тибқи ривояти маҳаллӣ Алӣ домоди Паёмбари ислом дар инҷо бо ҷудогаре ҷангидааст ва даратхи тут дар муқобили қуввати Алӣ хам гаштааст.

Гиссарская крепость

Башни крепости охраняют Гиссарскую долину. От Кира II Великого до Александра Македонского, от Чингисхана до Красной Армии – все старались подчинить своему контролю этот важный горный перевал и, соответственно, торговлю, проходящую через него. Форт, построенный на перевале, был разрушен и восстановлен как минимум 21 раз. Сооружения, которые вы можете увидеть сегодня, датируются XIV-XX веками, а главные ворота - образец оборонительной архитектуры - стоят на фундаменте более древних построек.

В настоящее время крепость является музеем под открытым небом в Гиссарском историко- культурном заповеднике. Она занимает площадь в 86 га и включает в себя археологические раскопки поселений 3-го и 4-го тысячелетий до н.э., два медресе раннего нового времени, разрушенный караван-сарай и мавзолей суфийского проповедника Махдуми Азама. Заповедник находится в предварительном списке ЮНЕСКО для признания его объектом Всемирного наследия.

Для того, чтобы насладиться лучшими видами на заповедник, поднимитесь на переднюю стену форта и осмотрите дорогу, по которой в свое время проходили бесчисленные армии. Вы также сможете посидеть в тени тутового дерева. Местная легенда гласит, что Али, зять Пророка, сражался здесь с магом, и дерево согнулось под силой Али.

(All images opposite by Tourism Development Committee unless otherwise stated)

Gateway to Hisor

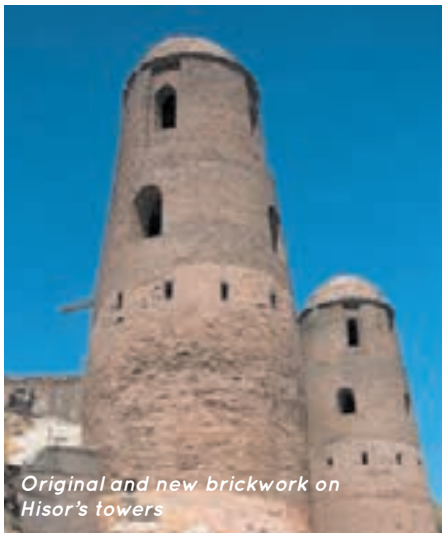

Original and new brickwork on Hisor's towers

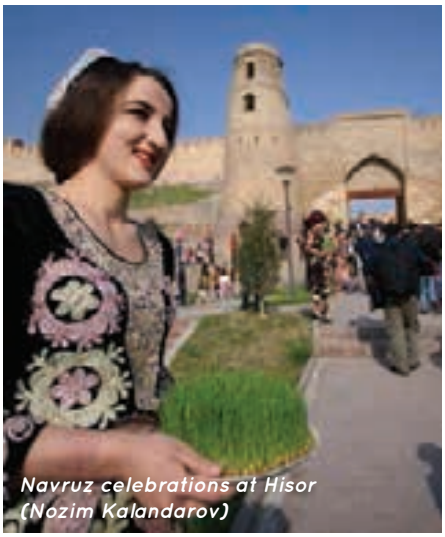

Navruz celebrations at Hisor (Nozim Kalandarov)

Madrassa facade

The madrassas, mausoleum, and caravanserai reveal the breadth of functions at Hisor

5 AJINA TEPPA

In the 7th and 8th centuries AD, Ajina Teppa was the site of an important Buddhist monastery, a poignant reminder of how Buddhism travelled along the Silk Road from India. The name Ajina Teppa means "Devil's Hill", because although this was a holy site, the first archeologists working here found large numbers of gargoyles and other demonic sculptures. It is thought that they were guardians, designed to drive away evil spirits and opponents of Buddhism.

The builders of Ajina Teppa were certainly aware of their vulnerabilities. They constructed mud brick walls 2.5m thick around the main monastic buildings and central courtyard in order to give themselves some protection from attackers. These walls were excavated in the 1950s and '60s and give visitors a good idea of the scale and wealth of the site.

In fact, it is probably the opulence of Ajina Teppa that made it such an attractive site. Archaeologists have excavated more than 1,500 artefacts here, the majority of which are now in the National Museum of Antiquities in Dushanbe and the State Hermitage Museum in Saint Petersburg. The largest and most impressive find is the remarkable sleeping Buddha, which is made from clay and is almost 13m in length. You can admire this Buddha in Dushanbe at the National Museum of Antiquities.

Ajina Teppa is on the tentative list for recognition as a UNESCO World Heritage Site.

Аҷинатеппа

Дар асри VII ва VIII Аҷинатеппа мавзеи муҳими маъбади буддоӣ буда, ёдрасони он мебошад, ки чӣ тавр дини буддоӣ тавассути Роҳи бузурги Абрешим аз Ҳиндустон омадааст. Чаро маъбадро Аҷинатеппа ном гузоштанд, ҳарчанд ки ҷои муқаддас буд, аввалин бостоншиносон дар инҷо шумораи зиёди гаргоб ва ҳайкалчаҳои девҳоро ефтанд. Онҳо боварӣ доштанд, ки ҳайкалчаҳои мазкур муҳофиз ва дуркунандаҳои қувваҳои бадӣ ва мухолифони дини буддоӣ мебошанд.

Сохтмончиени Аҷинатеппа аз тамоми нуқтаҳои заифи он огоҳ будаанд. Бинобар ин, деворҳояшро аз хишт ва ғавсияш 2,5 метр гирди биноҳои "дайрҳҳои" асосӣ ва ҳавлии марказӣ сохтаанд. Ин деворҳо солҳои 1950 то 1960 бозёфт шуда, ба зиёраткунандагон дар бораи миқёс ва ғановати мавзеъ тасаввуроти хубе медиҳанд.

Аслан, шояд шаҳомати Аҷинатеппа онро ба як мавзеи ҷолиб табдил додааст. Бостоншиносон дар ин мавзеъ зиеда аз 1500 бозёфти шайъироо, ки қисми зиёди он дар Осорхонаи милли Тоҷикистон ва Эрмитажи Санкт Петербург ба намоиш гухошта шудаанд, пайдо намуданд. Бозёфти аз ҳама бузург ва таъсирбахши он муҷассамаи якпаҳлу хобидаи Буддо мебошад, ки аз гил сохта шуда, тақрибан 13 метр дарозӣ дорад. Шумо метавонед аз тамошои ин Будо дар Осорхонаи миллии бостоншиносии шаҳри Душанбе баҳра баред.

Аҷинатеппа барои эътироф аз ҷониби ЮНЕСКО ҳамчун мавзеи мероси ҷаҳонӣ дар руйхати пешакӣ қарор дорад.

Аджина-Тепе

В VII и VIII веках в Аджина-Тепе располагался известный в Центральной Азии буддийский монастырь, который служит ярким свидетельством распространения буддизма из Индии по Великому шелковому пути. В переводе на русский Аджина-Тепе означает «Чертов холм»: несмотря на то, что место было священным, при раскопках археологи обнаружили большое количество горгулий и других демонических скульптур. Считается, что они были стражами, отгоняющими злых духов и противников буддизма.

С целью защиты от нападений строители Аджина-Тепе возвели кирпичные оборонительные стены толщиной 2,5 м вокруг основных зданий монастыря и центрального двора. Стены были раскопаны в 1950-х и 60- х годах. Они дают посетителям четкое представление о былых масштабах и богатстве этой достопримечательности.

Именно изобилие богатств Аджина-Тепе делало его таким привлекательным для налетчиков. Археологи раскопали здесь более 1500 артефактов, большинство из которых сейчас находятся в Национальном музее древностей Таджикистана в Душанбе и в Государственном Эрмитаже в Санкт-Петербурге. Самая большая и впечатляющая находка – Будда в Нирване. Это - глиняная статуя длиной в 13 метров. К счастью, вы сможете увидеть эту статую Будды в Национальном музее древностей Таджикистана, в городе Душанбе.

Аджина-Тепе включен в предварительный список ЮНЕСКО в качестве объекта Всемирного наследия.

Sleeping Buddha in the Museum of Antiquities (Dan Lunberg)

The ruins of Ajina Teppa (Dan Roper)

6 HULBUK FORTRESS

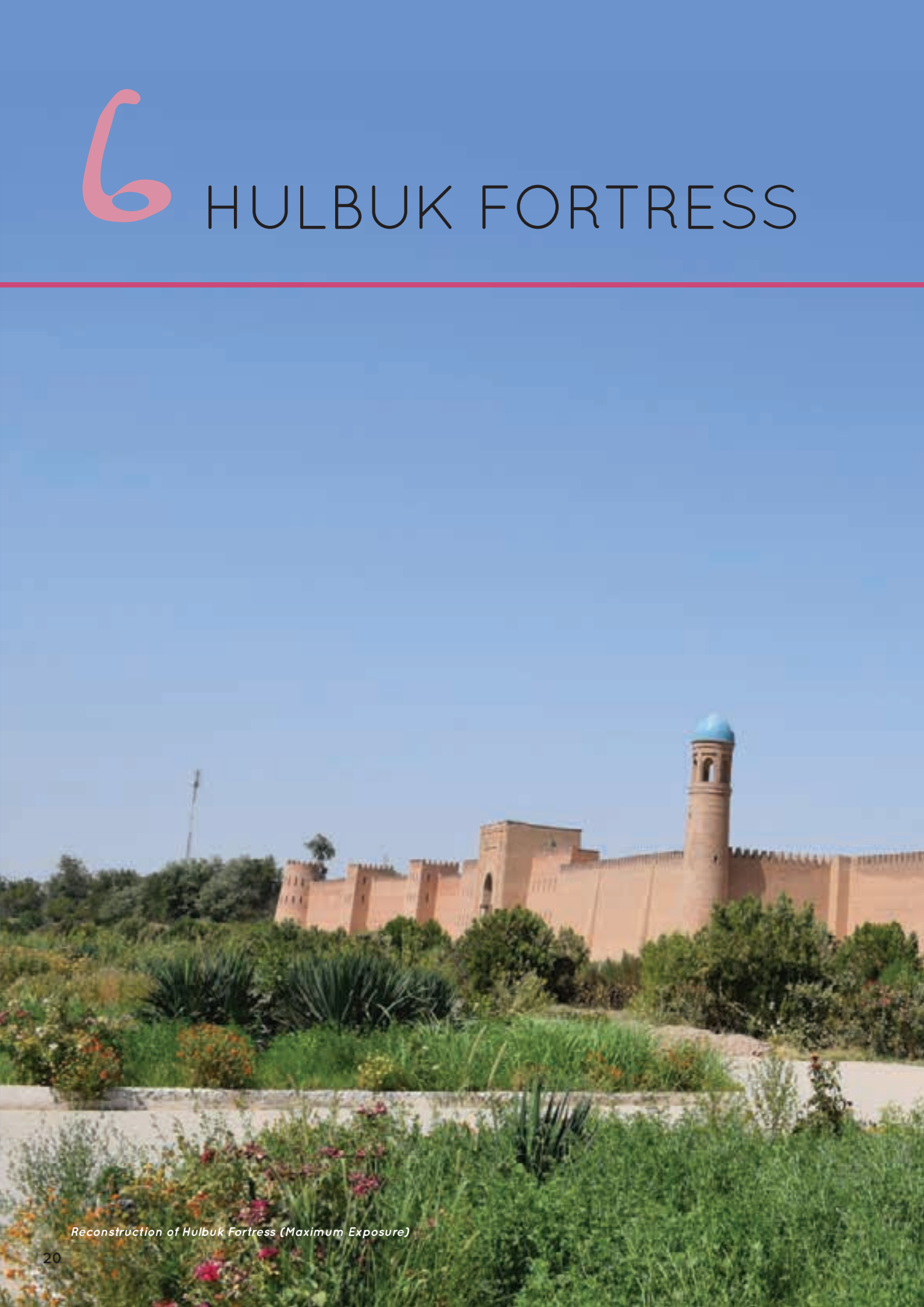

Reconstruction of Hulbuk Fortress (Maximum Exposure)

The fortress at Hulbuk was built to guard the 4th century AD Bactrian kingdom of Kuttal from the threat of invasion from the south.

The kingdom's borders were initially demarcated by the Amu Darya and Vakhsh Rivers, but as it grew in importance, the rulers sought alliances as far away as Balkh in Afghanistan. Hulbuk was the regional centre of power.

What you see today is the fortress' third incarnation. The first fort was destroyed by fire in the 10th century, and a second one was built straight away on the same site, only to be ravaged by the Karakhanids in the 11th and middle 12th century.

You can still see elements of the medieval design in the Kufic inscriptions on adobe plaster in what was once the palace mosque, and in the original paving stones.

Hulbuk's third fortress - the one you see today - is a modern reconstruction, built in recent years upon the foundations of the original one so that visitors can fully appreciate its magnificence and scale and the strength of its defenses.

The site was partially excavated by archeologists from 1951 onwards before modern building work began and the interior of the fortress remain largely to be excavated and preserved. You can learn about the dig and see a number of original archeological artefacts and engravings in the museum immediately opposite the fort. Additional artefacts are displayed in Dushanbe at the National Museum of Antiquities.

Hulbuk is on UNESCO's tentative list for recognition as a UNESCO World Heritage Site.

Inside the fortress walls (Mark Elliott)

6 HULBUK FORTRESS

Қалъаи Ҳулбук

Қалъа дар Ҳулбук барои муҳофизати шоҳигарии бохтарии Хуттали асри 4 аз таҳдиди ҳуҷум аз тарафи ҷануб сохта шудааст.

Марзҳои шоҳигарӣ дар ибтидо ҳудуди кишварро то рӯдҳои Ому ва Вахш фаро мегирифт, аммо бо афзоиши нуфузи он шоҳони он замон ба иттиҳод бо Балх дар Афғонистон кӯшиш мекарданд. Ҳулбук маркази минтақавии ҳокимият ба ҳисоб мерафт.

Он чизе, ки шумо имрӯз мебинед, эҳёи сеюми қалъа мебошад. Қалъаи аввал аз оташ дар асри 10 пурра хароб гашт ва қалъаи дуюм дар ҷои аввалин бунёд карда шуд ва танҳо дар давоми сесад соли минбаъда аз ҷониби сулолаи Қарахониҳо хароб гардид. Шумо ҳоло ҳам метавонед ҷузъиёти тарроҳии асри миёнаро дар навиштаҷоти Куфӣ дар андоваи лоии масҷиди қаблии дарбор ва роҳравҳои сангфарши аслӣ мушоҳида намоед..

Шумо ҳоло ҳам метавонед ҷузъиёти тарроҳии асри миёнаро дар навиштаҷоти Куфӣ дар андоваи лоии масҷиди қаблии дарбор ва роҳравҳои сангфарши аслӣ мушоҳида намоед.

Қалъаи Ҳулбук, ки имрӯз шумо мебинед, варианти барқарорсохтаи муосири иншоот аст, ки дар

солҳои охир дар асоси деворҳои аслӣ сохта шудааст, то меҳмонон тавонанд ба пуррагӣ миқёс ва шаҳомоти иншоотҳои муҳофизатии онро баҳо диҳанд.

Ин мавзеъ аз ҷониби бостоншиносон аз соли 1951, пеш аз оғози корҳои сохтмонии замонавӣ қисман кофта шудааст ва мавзеи дохилии ин қалъа асосан ҳифз карда шудааст.

Шумо метавонед дар бораи кофтуковҳо шинос шавед ва дар осорхона мустақиман дар муқобили қалъа бунёдгашта бисёр бозёфтҳои шайъӣ ва осори қадимии археологиро дидан кунед.

Ҳулбук дар феҳристи пешакии ЮНЕСКО барои эътирофшавӣ ҳамчун мавзеи мероси ҷаҳонӣ қарор дорад.

Reconstructed tower (Tourism Development Committee)

Крепость Хулбук

Крепость Хулбук была построена в IV веке для защиты бактрийского царства Хутталь от угрозы вторжения с юга.

Границы царства первоначально обозначались реками Амударья и Вахш, но по мере того, как они приобретали все большее значение, его правители стремились создавать альянсы вплоть до Балха в Афганистане. Крепость Хулбук стала областным центром власти.

То, что вы видите сегодня, является третьим воплощением крепости. Первый форт был разрушен пожаром в X веке, а второй, построенный сразу на том же месте, по истечении трехсот лет был уничтожен Караханидами в 11 и середине 12 века.

Вы все еще можете увидеть элементы средневекового дизайна в надписях на Куфике, на глиняной штукатурке в бывшей дворцовой мечети и на оригинальной брусчатке.

Третья крепость Хулбука – та, которую вы видите сегодня, - это современная реконструкция, построенная в последние годы на основе оригинальной, чтобы посетители могли в полной мере оценить ее великолепие, масштаб и силу своих оборонительных сооружений.

Это место было частично раскопано археологами с 1951 года, до того, как начались современные строительные работы, и внутренняя часть крепости остается в значительной степени раскопанной и сохраненной. Вы можете узнать о раскопках и увидеть множество оригинальных археологических артефактов и гравюр в музее прямо напротив форта.

Дополнительные артефакты выставлены в Душанбе в Национальном музее древностей.

Хулбук находится в предварительном списке ЮНЕСКО для признания его объектом Всемирного наследия ЮНЕСКО.

Bronze lion in the National Museum of Antiquities (National Museum of Antiquities)

Decorative plasterwork (Tourism Development Committee)

Original brickwork (Tourism Development Committee)

Reconstructed outer wall (Indy Guide)

7 CASTLE KARON

High above the Panj River and with such a commanding position and dramatic views to justify its moniker as "the Machu Picchu of Tajikistan", Karon is one of the most exciting archeological sites in the country. The first attempts to explore Karon began only in 2012; a small international team of archeologists has already uncovered signs of industrial gold mining, sunken gardens, an extensive palace, several tombs, and what is believed to be a polo field.

The oldest of the artefacts that have been found — a coin of Kushan Kanishka III, possibly from the early 4th century AD, and a coin from the 7th century — hint at the extent of Karon's history of human habitation. As further digs take place, we may well discover that the settlement's origins are still more ancient. The palace, gardens, and majority of the tombs have a later date (15th and 16th centuries), so they are contemporaneous with the Timurid and Shaybanid dynasties. As yet, we know little about who built Karon, but it is clear that their wealth came from the mining and milling of gold, and from their control of regional trade.

One of the oldest structures on the site, currently referred to as the square pavilion, is built from a combination of stones and mud bricks. It may once have been a mausoleum but seems to have gone through several stages of architectural development, as indicated by the addition of curved arches and half pillars encasing the walls.

We know only a fraction of Karon's secrets. Archeologists and historians have decades of work before them, so if you do see them at the site, be sure to enquire about their latest discoveries.

Қалъаи Карон

Дар болооби руди Панҷ «Мачу пикчуи Точикистон», Қасри Карон ҷойгир шудааст, ки яке аз аҷибтарин мавзеи бостоншиносии кишвар мебошад. Аввалин кушишҳои таҳқиқи мавзеи Карон соли 2012 оғоз карда шуданд. Гуруҳи хурди байналмилалии бостоншиносон аллакай нишонаҳои истихроҷи саноатии тилло, боғҳои зериобмонда, қасри васеъ, якчанд қабр ва майдон барои чавгонбозиро пайдо намуданд.

Аз ҳама аввалин тангаи Канишки III давраи салтанати Кӯшониён, ки метавонад ба ибтидои асри IV рост ояд ва тангаи асри VII аз таърихи дурударози қалъаи Карон шаҳодат медиҳад.. Бо гузаронидани кофтуковҳои минбаъда мо метавонем боварӣ ҳосил намоем, ки мавзеи мазкур таърихи бештарро дорост. Қаср, боғҳо ва қаброо дар давраҳои минбаъда бунёд шудаанд (асрҳои XV-XVI), аз ин рӯ, ҳамасри сулолаҳои Темуриён ва Шайбониҳо мебошанд. Ҳанӯз дар бораи он, ки қалъаи Карон аз тарафи ки сохта шудааст, маълумоти кам мавҷуд аст, аммо равшан аст, ки боигарии онҳо бо истихроҷ ва коркарди тилло ва назорати савдои минтақавӣ аз ҷониби онҳо, алоқаманд аст.

Яке аз иншооти қадимтарин дар мавзеъ, ки айни замон павилёни мураббаъ ном дорад, аз сангу хиштҳои хом бунёд шудааст. Шояд он замоне мақбарае буд, аммо чунин ба назар мерасад, ки он аз якчанд марҳилаи рушди меъморӣ гузаштааст, ки илова намудани равоқҳои хамида ва нимсутунҳои атрофи деворҳо аз он шаҳодат медиҳад.

Мо танҳо аз қисми сирҳои қалъаи Карон огоҳӣ дорем. Солҳои зиёди корҳои бостоншиносон ва таърихшиносон дар пеш аст, аз ин рӯ, агар бо онҳо дар мавзеъ вохӯред, ҳатман дар бораи кашфиётҳои охирин пурсон шавед.

Крепость Карон

Карон является одной из самых захватывающих археологических достопримечательностей Таджикистана. Она находится высоко над рекой Пяндж и ее месторасположение позволяет насладиться самыми живописными окружающими крепость пейзажами. Крепость называют местным Мачу-Пикчу. Первые раскопки начались здесь только в 2012 году. Небольшая международная команда археологов обнаружила признаки промышленной добычи золота, затонувшие сады, большой дворец, несколько могил и, по мнению археологов, поле для игры в поло.

Самая древняя находка на сегодняшний день — монета Кушана Канишка III, которая может относиться к началу IV-го века, и монета VII-го века — указывает на долгую историю присутствия человека в Кароне. Поскольку в ближайшие годы здесь будут проводиться обширные археологические раскопки, они помогут обнаружить следы и более ранних поселений. Дворец, сады и большинство гробниц появились позже (XV-XVI века), они были построены во времена правления династий Тимуридов и Шейбанидов. Пока мы мало знаем о том, кто построил Карон. Очевидно, что город был богат за счет добычи золота и контроля над региональной торговлей.

Одно из старейших сооружений Карона, которое в настоящее время описывают как квадратный павильон, было построено из камней и глиняных кирпичей. Возможно, это был мавзолей, к которому, как это представляется сейчас, уже позже пристраивались изогнутые арки и колонны, окружавшие сооружение стены.

Мы знаем только маленькую часть секретов Карона. У археологов и историков впереди еще десятилетия работы. И если вы увидите их на месте раскопок, обязательно поинтересуйтесь последними открытиями.

View of the Panj River from the top of Karon (Bobomullo Bobomulloev)

Stone vessel (Maximum Exposure)

7 CASTLE KARON

Academic Yusufsho Yukubov with new finds (Maximum Exposure)

Hilltop citadel (Maximum Exposure)

Views from Karon of the Panj River (Maximum Exposure)

TAJIK NATIONAL PARK

The second of Tajikistan's UNESCO World Heritage Sites, the Tajik National Park was established in 1992 and is the largest mountain reserve in the former Soviet Union. The park covers 18% of Tajikistan, or some 2.6 million hectares of scientific and ecological interest.

This part of Tajikistan is sparsely inhabited and therefore virtually unaffected by agriculture and permanent human settlement. This is one of the reasons UNESCO considers it to be so important: scientists can study plate tectonics and subduction phenomena, and monitor the Fedchenko Glacier, the longest glacier in the world outside of the polar region. In fact, the Tajik National Park has more than 1,000 glaciers, plus 170 rivers and 400 lakes. In this high altitude environment, many species have found shelter, including the Marco Polo sheep, snow leopard, and Siberian ibex. The plateau's bird life is equally precious.

The Tajik Highway - widely regarded as one of the most exciting roads in the world - skirts around the edge of the Tajik National Park, and so unless you choose to fly onto one of the glaciers by helicopter, chances are that your journey will start with a road trip to some of the more accessible locations. Once inside the park, however, the only way to the glaciers is on foot. The mountains around you soar to more than 7,000m. Plan to trek by day and camp in the wilderness by night.

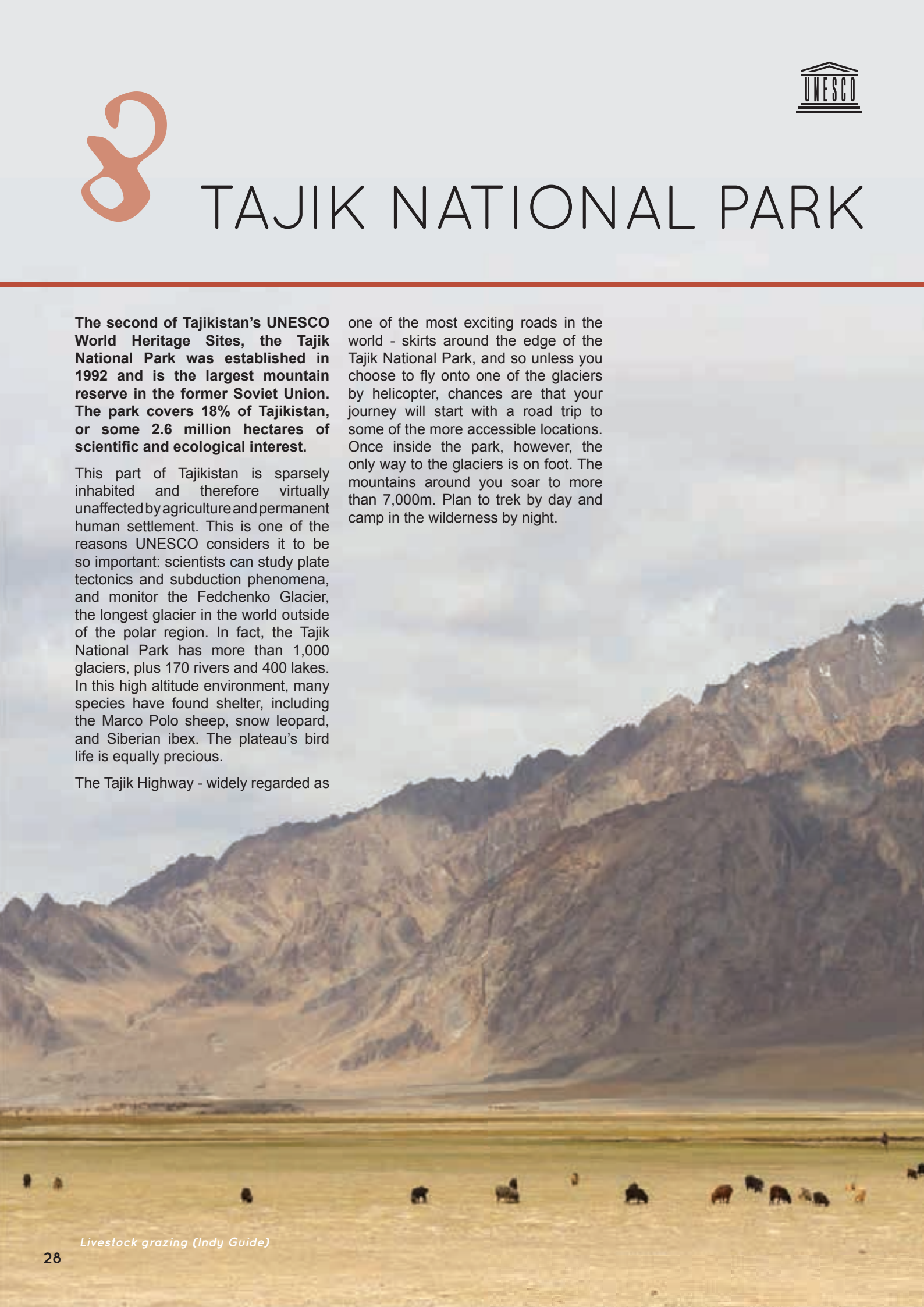

Livestock grazing (Indy Guide)

Боғи Миллии Тоҷикистон

Дуввумин мавзеъи мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО дар Тоҷикистон, Боғи миллии Тоҷикистон соли 1992 таъсис ёфтааст, ки он бузургтарин мамнӯъгоҳи кӯҳӣ дар собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ маҳсуб меёбад. Боғи миллӣ 18% ҳудуди Тоҷикистонро фаро мегирад, ё тақрибан 2,6 миллион га, ки дорои аҳамияти илмию экологӣ мебошад.

Ин қисмати Тоҷикистон камаҳолӣ аст ва аз ин рӯ соҳаи кишоварзӣ дар минтақаи мазкур рушд наёфтааст ва нуқтаҳои аҳолинишин дар ин ҷо мавҷуд нест. Ин яке аз омилҳое мебошад, ки ЮНЕСКО онро муҳим мешуморад: олимон метавонанд тектоника ва падидаҳои субдуксияро омӯзанд ва ҳаракати пиряхи Федченкоро, ки пиряхи дарозтарин дар ҷаҳон берун аз минтақаи қутбӣ мебошад, пайгирӣ намоянд. Дар асл, Боғи миллии Тоҷикистон дорои беш аз 1000 пирях ва 170 дарё ва 400 кӯл мебошад. Дар ин муҳити баландкӯҳ бисёр намудҳои ҳайвонот, аз ҷумла гӯсфандони Марко Поло, паланги барфӣ ва бузи Сибирӣ паноҳгоҳ ёфтаанд. Зиндагии паррандаҳои дар плато низ дорои аҳамияти баробар мебошад.

Шоҳроҳи Тоҷикистон, ки он ҳамчун яке аз роҳҳои ҷолибтарин дар ҷаҳон шинохта шудааст, аз канори Боғи миллии Тоҷикистон мегузарад. Аз ин рӯ, агар шумо бо чархбол ба яке аз пиряхҳо парвоз накунед, аз эҳтимол дур нест, ки сафари шумо тавассути роҳи мазкур ба баъзе ҷойҳои дастрас оғоз меёбад. Аммо, дар дохили боғи миллӣ, ягона роҳ ба пиряхҳо пиёда мебошад. Баландии куҳҳои гирду атроф то 7000 метр мерасад. Саёҳати кӯҳии худро рӯзона ва хаймазаниро шабона ба нақша гиред.

Migratory birds in the Pamir

Spring flowers in the High Pamir

Yaks grazing

(All the above images by EY&MM)

TAJIK NATIONAL PARK

Национальный парк Таджикистана

Второй объект Всемирного наследия ЮНЕСКО в Таджикистане –Национальный парк Таджикистана (также известный как национальный парк «Горы Памира») – был создан в 1992 году. Это - крупнейший горный заповедник на территории бывшего Советского Союза. Парк охватывает 18% площади Таджикистана, около 2,6 млн га земли, и представляет большой научный и экологический интерес.

Эта часть Таджикистана была малонаселенной, и потому она практически не поддавалась влиянию человека и его деятельности. Это одна из причин, по которой ЮНЕСКО считает парк настолько значимым: здесь ученые могут изучать тектонику плит и феномен движения по разломам, а также следить за состоянием ледника Федченко, самого длинного ледника в мире за пределами полярного региона. В Таджикском национальном парке насчитывается более 1000 ледников, 170 рек и 400 озер. В этой высокогорной среде обитают многие виды животных, такие как баран Марко Поло, снежный барс и сибирский козерог. Мир птиц здесь также представляет не меньшую ценность.

Памирский тракт – широко известный как самая красивая высокогорная дорога в мире – проходит по границе Таджикского национального парка. Так, если Вы решите добраться до одного из ледников не на вертолете, вполне возможно, что ваше путешествие начнется с дорожного приключения в более доступной части парка. Оказавшись внутри парка, единственный путь к ледникам – пешком. Окружающие вас горы возвышаются до 7000 м. Запланируйте пеший поход на день, а ночью разбейте лагерь на природе.

Lake Sarez (EY8MM)

Lake Karakul (Surat Toimastov)

Kyrgyz child in a traditional yurt (Maximum Exposure)

9 GARMCHASHMA

A short drive from Khorog, just back from the Panj River dividing Tajikistan from the neighbouring Afghanistan, is Garmchashma. It is a naturally occurring hot spring on the western side of the Shahdarya Ridge, situated at 2,325m above sea level.

It is said that here, Ali, son-in-law of the Prophet, once fought a dragon, and where his sword struck the ground, scalding water burst forth. What we do know for certain is that the water is rich in minerals: over thousands of years, the natural calcium deposits have created an extraordinary billowing white rock with stalactites punctuating its edge. The water contains a variety of elements, including aluminium, iron, and fluorine, which give it healing properties and leave your skin feeling wonderfully soft.

A balneological resort was built at Garmchashma in 1957, and the site is still very popular with local families. The main pool's water is turquoise due to the combination of minerals it contains. Admission to it alternates between men's and women's sessions throughout the day, and visitors are always welcome to come and bathe beneath the open sky. There is also a separate covered pool, but it can't compete with the ambience of the one outside.

Гармчашма

Мавзеи Гармчашма дар масофаи хурди роҳ аз Хоруғ дар наздикии рӯди Панҷ, ки Тоҷикистонро аз кишвари ҳамсоя - Афғонистон ҷудо мекунад, ҷойгир шудааст. Ин чашмаи минералии оби гарми шифобахш дар қисмати ғарбии қаторкуҳҳои Шохдара ба вуҷуд омада, дар баландии 2,325 метр аз сатҳи баҳр ҷойгир аст.

Аз рӯи ривоятҳо, Алӣ домоди Паёмбари ислом дар ин мавзеъ бо аждаҳо муҳориба намудааст ва дар ҷое, ки шамшери ӯ ба замин задааст чашмаи оби ҷӯш ба вуҷуд омад. Чизе ки мо аниқ медонем он аст, ки оби мазкур аз маъданҳо ғанӣ мебошад: дар давоми ҳазорсолаҳо конҳои табиии калсий як куҳи аҷиби сафедрангро бо сталактитҳо дар канори он ба вуҷуд овардаанд. Дар таркиби об элементҳои гуногун мавҷуданд, аз ҷумла алюминий, оҳан ва фтор, ки онро бо хусусиятҳои шифобахшӣ таъмин намуда, пӯсти инсонро мулоим мекунад.

Осоишгоҳи балнеологӣ дар мавзеи Гармчашма соли 1957 бунёд карда шуд ва он ҳанӯз дар байни аҳолии маҳаллӣ шӯҳрат дорад. Аз сабаби дар таркиби об мавҷуд будани якчанд намуди маъдан, оби ҳавзи асосӣ ранги кабуду фирузагӣ дорад. Мардон ва занон дар давоми рӯз аз он ба навбат истифода мебаранд ва меҳмонон низ метавонанд омада дар ҳавои кушод оббозӣ кунанд. Ғайр аз ин, ҳавзи пӯшида низ мавҷуд аст, аммо он аз ҷиҳати муҳити дар берун мавҷудбуда наметавонад бо ҳавзи беруна рақобат кунад.

Гармчашма

Гармчашма находится недалеко от города Хорог, вблизи реки Пяндж, которая прочерчивает границу между Таджикистаном и Афганистаном. Гармчашма – это природный горячий источник на западной стороне хребта Шохдара, расположенный на высоте 2325 м над уровнем моря.

Говорят, что именно здесь Али, зять Пророка, сражался с драконом, и там, где его меч ударился о землю, забил горячий источник. Что мы знаем наверняка, так это то, что вода источника богата минералами: за тысячи лет природные залежи кальция создали удивительную вздымающуюся белую скалу со сталактитами по ее краю. Вода содержит различные химические элементы, в том числе алюминий, железо и фтор, которые придают ей целебные свойства и делают кожу удивительно мягкой.

Бальнеологический курорт был построен в Гармчашме в 1957 году, и он до сих пор очень популярен среди местных жителей. Основной бассейн курорта – открытый. Его вода окрашена в бирюзовый цвет из-за сочетания минералов, содержащихся в ней. Бассейн открыт для посещения в течение целого дня. Мужчины и женщины купаются раздельно в оговоренные часы. Существует также и отдельный крытый бассейн, который, однако, не может конкурировать с открытым бассейном, благодаря той особой атмосфере, которую он дарит во время посещения.

Natural hot spring (Raki Man)

Pool and changing facilities (Pamir Travel)

Couple on top of spring (Heise Heise)

10 YAMCHUN FORTRESS

The Yamchun Fortress occupies what is arguably the most dramatic location in all of Tajikistan, perched on a rocky cliff high above the Panj River.

It guards the central part of the Wakhan Corridor - the valley which divides Tajikistan and Afghanistan and along which Marco Polo travelled east to China. It was built to protect the area and the border, and to ensure that Kushan traders had safe passage.

There is a legend that Yamchun was built by a local hero, Zulkhasham, and that along with his garrison, he bravely defended the Wakhan against the Arab forces. Archeologists think differently; the earliest parts of the fort seem to have been built in the 2nd century BC, and there's no historical evidence that the Arab crusaders actually came this far. A second phase of construction took place in the 11th and 12th centuries AD, when the citadel was strengthened, and 22 round towers were added to the walls. The construction materials - a combination of stone, clay mortar, and mud bricks - have endured remarkably well, despite wind, rain, landslides, and earthquakes.

UNESCO has Yamchun on its tentative list for World Heritage Sites because although its construction methods have parallels across Central Asia, the interplay between its architecture and the terrain on which it is built is unique. The view across the Wakhan to the mountains of the Hindu Kush is unchanged in millennia, and once seen, it will never be forgotten.

Қалъаи Ямчун

Қалъаи Ямчун эҳтимолан дар тамоми Тоҷикистон дар гузашта ҷои диққатҷалбкунандаро ишғол мекард, ки он дар харсанги баланд дар болои рӯди Панҷ ҷойгир шудааст.

Он қисми марказии долони Вахон – водие, ки байни Тоҷикистон ва Афғонистон аст, посбонӣ мекунад. Эҳтимолан Марко Поло тавассути он ба шарқ, ба Хитой раҳсипор шуда буд. Қалъа бо мақсади таъмини убури бехатари тоҷирони кӯшонӣ бунёд шуда буд.

Ривоятест, ки Ямчун аз тарафи қаҳрамони маҳаллӣ бо номи Зулхашам сохта шуд ва бо афсарони худ водии Вахонро аз лашкарони араб далерона ҳимоят намудааст. Бостоншиносон ақидаи дигар доранд; қисматҳои аз ҳама ибтидоии қалъа эҳтимолан дар асри II пеш аз мелод бунёд шудаанд ва ягон далели таърихӣ дар бораи омадани лашкари араб вуҷуд надорад. Марҳилаи дуюми сохтмон дар асрҳои XI ва XII сурат гирифт. Дар ин давра қалъа мустаҳкам карда шуд ва ба деворҳо 22 манораи даврашакл илова карда шуд. Масолеҳи сохтмонӣ аз омехтаи санг, гил ва хишти хом иборат буда, бо вуҷуди боду борон, ярч ва заминларза, хуб нигоҳ дошта шудаанд.

Ямчун дар Феҳристи пешакии ЮНЕСКО барои эътирофшавӣ ҳамчун ёдгории мероси ҷаҳонӣ қарор дорад. Зеро бо вуҷуди усулҳои сохтмон дар дигар минтақаҳои Осиёи Марказӣ, алоқа байни меъмории он ва мавзеъ, ки дар он қалъа бунёд шудааст, беназир мебошад. Манзараҳо аз Вахон ба куҳҳои Ҳиндукуш дар давоми ҳазорсолаҳо тағйир наёфтаанд ва касе онро боре бинад, ҳеҷ гоҳ фаромӯш намекунад.

Крепость Ямчун

Крепость Ямчун расположена, возможно, в одном из самых захватывающих мест во всем Таджикистане – на скалистом утесе высоко над рекой Пяндж.

Крепость охраняет центральную часть Ваханского коридора – долину, которая разделяет Таджикистан и Афганистан, и по которой Марко Поло путешествовал на восток в Китай.

Крепость была построена для обеспечения безопасности границ и прохода торговых караванов, например, кушанских торговцев.

По легенде крепость Ямчун была построена местным героем Зулхашамом. Вместе со своим гарнизоном он смело защищал Вахан от арабских войск Али. У археологов на этот счет своя точка зрения. Они полагают, что самые ранние части форта были построены во II веке до н.э., и нет исторических доказательств, что арабские завоеватели действительно заходили так далеко. Второй этап строительства пришелся на XI и XII века. За это время цитадель была укреплена и 22 круглые башни были пристроены к крепостным стенам. Строительные материалы – камень, глиняный раствор и глиняные кирпичи – прекрасно сохранились, несмотря на ветер, дождь, оползни и землетрясения.

ЮНЕСКО включил Ямчун в предварительный список объектов Всемирного наследия, несмотря на то, что технология его постройки для Центральной Азии не уникальна. Гармония между архитектурой крепости и местностью, на которой она расположена, уникальна. Вид через Вахан на горы Гиндукуша не меняется на протяжении тысячелетий. Увидев его однажды, вы не забудете его никогда.

Upper part of Yamchun Fortress (Kalpak Travel)

View of the Wakhan Corridor (Maximum Exposure)

MAP OF TAJIKISTAN / КАРТА ТАДЖИКИСТАНА / ХАРИТАИ ТОЧИКИСТОН

Main cover image: Yamchun Fortress (Maximum Exposure)
Other cover images: Penjikent fresco (Maximum Exposure) Tajik girl in traditional dress (Surat Toimastov)
Haftkul (Tourism Development Committee) Markhor (Tourism Development Committee) Pamiri handicrafts (Maximum Exposure)

WWW.TRAVELTAJIKISTAN.TJ
TOURISM.TAJIKISTAN@MAIL.RU

COMMITTEE OF TOURISM DEVELOPMENT
UNDER THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TAJIKISTAN

WORLD BANK GROUP